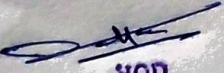

2021-22

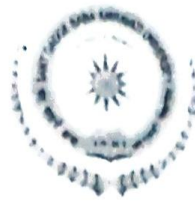
3.2.1 Number of papers published per teacher in the Journals Notified on UGC website during the year 2016-17 to 2021-22

Title of Paper	Name of The author/s	Department of The teacher	Name of journal	Year of publication	ISSN number	Link to the recognition in UGC enlistment of the Journal
Dr Baba Saheb Ambedkar Yanche Krushi Vishayak Vichar	Dr.V.M.Dehankar	Dept. of History		8 th & 9 th March, 2022	ISBN-978-81-940865-8-1	

HOD
Dept. of History,
G.B.Murarka Arts & Comm. College,
Shegaon

Principal
G.B.Murarka Arts & Comm.
College, Shegaon

**Dr. Ambedkar Studies Center,
Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati**

Dr. Babasaheb Ambedkar's Role in Nation Building

Dept. of History,
Murarka Arts & Comm. College,

Principal

Editor's

Dr. Tushar Deshmukh
Registrar
Sant Gadge Baba
Amravati University,
Amravati

Dr. Santosh Bansod
Co-ordinator
Dr. Ambedkar Studies Center,
Sant Gadge Baba Amravati
University, Amravati

2021-22

70	शतक-यांचे केंवारी : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	कु. भाग्यश्री श्रीकृष्णराव गाडगे	356
71	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या मंदिर प्रवेश घळवळीचा धिकित्सक अभ्यास	प्रा. संजय सूर्यभानजी शेंडे	358
72	21 वे शतक आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे विधिविषयक विचार	डॉ. टंकाळे सुवर्णा उमाकांत	367
73	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे हिंदूकोड बिल : स्त्रियांसाठी केलेले कार्य	प्रा. शुभांगी गायकवाड	372
74	घंटपूर जिल्हयातील आंबेडकरी घळवळीतील समता सेनानी नामदेवराव नागदेवते	डॉ. बी. आर. मस्के / प्रा. प्रफुल एम. राजुरवाडे	380
75	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे राष्ट्रउभारणीत योगदान	जगदीश दौलतराव चिंचोळकर	386
76	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे राष्ट्र उभारणीसाठी योगदान	प्रा. अरविंद ढोके	391
77	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कृषि विषयक विचार	प्रा. डॉ. विलास एम. डेहणकर	395
78	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची आरक्षण नीती	Suwarna Devidas Burhan	398
79	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे राजकीय व सामाजिक चिंतन: एक अध्ययन.....	प्रा. अलका मनोहर तायडे	403

HOD
Dept. of History,
G.B.Murarka Arts & Comm. College,
Shegaon

Principal
G.B.Murarka Arts & Comm.
College, Shegaon

2021-22

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कृषि विषयक विचार

प्रा. डॉ. विलास एम. डेहणकर

सहयोगी प्राध्यापक, ग.भि. मुरारका महाविद्यालय, शेगांव जि. बुलडाणा 444 203

मो.नं. 9850365004

महापुरुषांचे आयुष्य हे एखाद्या संथ वाहणार्या पाण्यासारखे असते. ते अखंडपणे वाहत असते. त्यांच्या कर्तृत्वाचे, पराक्रमांचे दर्शन प्रत्येक पिढीस घडत असते. असेच तळपत्या तलवारी सारखे धारधार व्यक्तीमत्व म्हणजे भिमराव रामजी आंबेडकर उर्फ बाबासाहेब आंबेडकर हे होय. त्यांच्या कर्तृत्वामुळे आज सर्वांच्या मुखी बाबासाहेब नावाने ते प्रसिध्द झाले अतिशय गरीब कुटूंबात महार जातीत मध्यप्रदेशातील महु या गावी 14 एप्रिल 1891 ला त्यांचा जन्म झाला. उच्च वर्गातील लोकांकडून त्या काळात गरीब दलीत वर्गाचे भयंकर शोषण सुरु होते. समाजातील घृणा, अपमान, तीरस्कार सहन करून त्यांनी अशे शिक्षण घेतले की, ज्यामुळे स्वातंत्र्य भारताच्या संविधानाचे ते निर्माते बनले. त्यांच्या कार्यकर्तृत्वामुळे भारतरत्न या उपाधिने त्यांना गौरविण्यात आले. या देशातील उच्चवर्णीयांच्या कित्येक वर्षे गुलामगिरीत असलेल्या दलितांचे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणजे प्रेरणा होत. या देशातील नुसत्या अस्पृश्य समाजाकरीताच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे योगदान नसून उज्वल राष्ट्राकरीता ते आयुष्यभर झटत राहिले. त्यांचे देशप्रेम त्यांच्या जीवनकार्याचे मुलभूत अंग होते. भारत हे बलशाली राष्ट्र होण्याचे स्वप्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी पाहिले होते. म्हणूनच ते म्हणायचे मी प्रथम भारतीय आहे आणि अंतिमतःही भारतीय आहे. म्हणून त्यांचा देशाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन अतिशय व्यापक होता. बाबासाहेबांचा कृषि विषयक दृष्टीकोन हा त्याचाच एक भाग होय.

भारत हा एक कृषीप्रधान देश आहे. भारतातील मोठी जनसंख्या कृषीवर कार्य करते भारतीय कृषीचा अर्थव्यवस्थेत महत्वाचा वाटा आहे. आजही भारतामध्ये जास्त लोक शेती करतात. शेती विषयावर जास्तीत जास्त भर देऊन उत्पन्न वाढविणे गरजेचे आहे असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना वाटत होते. यासाठी परंपरागत समाज रचना बदलली पाहिजे यावर बाबासाहेबांनी जास्त भर दिला. बऱ्याच जमिनी जमिनीवर प्रत्यक्ष न राबणार्या धनाड्य लोकांकडे पडून होत्या ही जमिनदारी पध्दत नष्ट झाली पाहिजे असे त्यांचे मत होते. पुढील काळात स्वातंत्र्य भारतामध्ये हा विषय अग्रस्थानी ठेवण्यात आला. विनोबा भावे यांनी भूदान चळवळ सुरु केली होती. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांचा सुध्दा त्यात सिंहाचा वाटा होता. या चळवळीचा परिणाम असा झाला की अनेक जमिनदारांनी स्वतःहून हजारो एकर जमिनीचे दान केले. या जमिनीचे भारत सरकारने वाटप केले. गरीब लोकांना अशा जमिनी देण्यात आल्या. भारतातील जनसंख्या जास्त असल्या कारणाने आज सर्वांना जमिनी देणे शक्य नाही हे तेवढेच सत्य आहे.

HOD
Dept. of History,
G.B. Murarka Arts & Comm. College,
Shegaon

Principal
G.B. Murarka Arts & Comm.
College, Shegaon

शेतीच्या मशागतीसाठी आवश्यक ते अर्थपुरवठा राज्याने करावा शेतीच्या उत्पन्नातून शेतसार्थाच्या स्वरूपात राज्याने उत्पन्न वसूल करावे. या नियमांचे पालन न करण्याची किंवा निष्काळजीपणे शेती करण्याचीना दंड करावा या सर्व गोष्टी केल्या तर आर्थी व सामाजिक शोषण थांबेल आणि शेतीचे उत्पादन वाढविता येईल. जमिनीवर अवलंबून असणारी लोकसंख्या कमी झाली पाहीजे. शेतमजुरांचे जीवन सुखी झाले पाहीजे या मताचे बाबासाहेब होते.

डॉ. आंबेडकरांनी पडिक व नापिक जमिनीचाही विचार केला होता. अशा जमिनी मशागतीखाली आणल्या पाहीजे त्यासाठी समझोता आयोग स्थापन करून पडीक जमीन खरेदी करण्याचा अधिकार द्यावा अशी जमिन विश्वस्त मंडळ नेमुन त्या मागासवर्गीयांना कसण्यासाठी द्याव्या ही महत्वाची शिफारस बाबासाहेबांनी केली होती. सरकारने मात्र याकडे फारसे गांभीर्याने पाहीले नाही. देशात आज हजारो एकर रस्त्या लगतच्या जमिनी सरकारच्या ताब्यात आहे आणि त्या पडीक आहे. अशा पडिक व नापिक जमिनी मशागतीखाली न आणल्यामुळे देशाचे फार मोठे युक्तान झाल्याचे दिसून येते. प्रथम महायुद्धानंतर इटलीमध्ये बेनिटो मुसोलीनी सत्तेत आल्यावर त्यांनी सर्वात प्रथम दलदलच्या तसेच पडीक जमिनी उपयोगात आणून देशाचे उत्पन्न वाढविले होते आणि लोकांची वाहवा मिळविली होती. सद्यस्थितीत मात्र सरकारने हा विषय हाती घेऊन रस्त्यालगतच्या जमिनी उपयोगात आणण्याचा संकल्प सोडला आहे. प्रत्येक प्रगत राष्ट्राकडे नजर टाकली तर तेथील सरकारांनी रस्त्यालगतच्या किंवा इतर ठिकाणच्या पडीक इंचन इंच जमिनी उपयोगात आणून त्याचा उपयोग करून देशाच्या संपत्तीत वाढ केली आहे हे तेवढेच सत्य आहे.

शेतीची उत्पादन क्षमता वाढविण्यासाठी सरकारने शेतकऱ्यांस शेतीसाठी पाण्याचा पुरवठा, जनावरे, शेतीच्या मशागतीसाठी लागणारी अवजारे, खते, बी-बीयाने याच्या स्वरूपात आर्थिक मदत द्यावी. मागासलेल्या जाती बहुतांश खेड्यात राहतात. शेती ही सरकारी उपयोग म्हणून मानली जावी असे सुचवून सामुहीक शेतीचा पुरस्कार त्यांनी केला होता. भारत सरकारने आज अशा विविध योजना सुरु केल्या आहेत. शेतीसाठी लागणारे साहित्य, खते, बिबियाणे अल्पदरात कर्जपुरवठा केला जातो. परंतु त्याचे नियोजनाअभावी व भ्रष्टाचारामुळे योग्यवेळी योग्य व्यक्तींकडे त्या त्या गोष्टी पोहचत नाही, त्यामुळे सरकारी योजना चांगल्या असुनही त्याचा फारसा उपयोग होत नसल्याचे चित्र आहे.

भारतातील शेतीची खरी समस्या लहान लहान शेतजमिनीचे तुकडे ही आहेत. ती अनेक ठिकाणी विखुरलेली आहे. अनेक राज्यात सरकारी जमिन धारणा एक एकरापेक्षा कमी आहे, लहान आकार व विखुरलेले तुकडे यामुळे उपलब्ध शेतीसाधनांचा उपयोग पुरेपूर करता येत नाही. त्यामुळे शेतीचे उत्पादन खर्चामध्ये वाढ होते. परिणामी शेतीचे उत्पन्न घटते. त्यामुळे शेती कसण्यासाठी फायद्याची ठरत नाही. म्हणून शेतीचा आकार वाढविणे व जमिनीचे एकत्रीकरण करणे आवश्यक आहे. धारण क्षेत्राचा आकार इ.स. 1970 मध्ये 2.30 हेक्टर होता तो इ.स. 1990 मध्ये 1.32 हेक्टर इ.स. 2030 मध्ये 0.32 हेक्टर होईल असा अंदाज

HOD

Dept. of History,
G.B. Murarka Arts & Comm. College,
Shegaon

396

Principal

G.B. Murarka Arts & Comm.
College, Shegaon

प्रविष्टात आला आहे. अशा स्थितीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी मांडलेला भारतातील लहान जमिनी आणि त्यावरील उपाय हा लेख या परिस्थितीतून मार्ग काढण्यासाठी निश्चितच मार्गदर्शक होईल, त्यांनी सांगितलेली सामुहीक शेतीची कल्पना ही निश्चितच मार्गदर्शक आहे.

संदर्भ ग्रंथ -

1. इंगळे, डॉ.एम.आर. (संपा.) - "वर्तमान परिस्थिती डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांची आवश्यकता", प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, जुलै 2017.
2. आंबेडकर, डॉ. बाबासाहेब - "बाबासाहेबांची ऐतिहासिक भाषणे", प्रकाशक - नितीन धनराज हनवते, युगसाक्षी प्रकाशन, नागपूर, प्रथमवृत्ती 1 जुलै 2013.

HOD

Dept. of History,

G.B.Murarka Arts & Comm. College,
Shegaon

Principal

G.B.Murarka Arts & Comm.
College, Shegaon

SANT GADGE BABA

AMRAVATI UNIVERSITY

National Level Multi-disciplinary Seminar on
DR. BABASAHEB AMBEDKAR'S ROLE IN NATION BUILDING

Certificate

This is to certify that Miss/Mr./Mrs./Prof./Dr. Vilas M. Dehankar

G. B. Murarka College Shegaon Dist Buldana

participated in the two days National level Multi-disciplinary Seminar on **DR. BABASAHEB AMBEDKAR'S ROLE IN NATION BUILDING** organized by Dr. Ambedkar Studies Centre, Sant Gadge Baba Amravati University, held on 8th & 9th March 2022.

He / She has been invited as a **Chairperson / Resource person / Participant** in the seminar.

He / She has presented a research paper entitled डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे

कृषी विषयक विचार

Dr. Pooja Deshmukh
Registrar

Sant Gadge Baba Amravati University

Dr. Santosh Bansod

Convenor of the Seminar & Co-Ordinator
Dr. Ambedkar Studies Centre,
Sant Gadge Baba Amravati, University

College, Shegaon

Principal

Arts & Commerce